

Olimpiada republicană la disciplina Economie Aplicată, ediția 2025
Clasa a XII-a. Timp acordat: 180 min.

I. Completați definițiile categoriilor economice (1,5 p.)		
1.	Totalitatea persoanelor apte de muncă care participă sau sunt disponibile pentru a participa la activitatea economică _____	1,5
2.	Documentul în care sunt prevăzute veniturile și cheltuielile publice ale statului într-un an fiscal _____	1,5
3.	Forma de venit care revine întreprinzătorului, adică celui care își asumă riscul inițierii și desfășurării unei afaceri _____	1,5
4.	Efect economic ce exprimă scăderea costurilor medii pe unitate de produs, ca urmare a creșterii volumului producției _____.	1,5
I. Total puncte acumulate:		
II. Indicați valoarea de adevăr a următoarelor afirmații, argumentați răspunsul. (2p.) <i>(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 1 p.)</i>		
1.	Odată cu apariția banilor electronici, moneda încetează să mai exercite funcția de teaurizare a valorii. Adevărat / Fals _____ _____ _____ _____	2
2.	Eficiența economică într-o economie de piață este posibilă doar atunci când drepturile de proprietate privată sunt recunoscute și protejate de stat. Adevărat / Fals _____ _____ _____ _____	2
3.	Dacă guvernul majorează salariul minim pe economie, aceasta va atrage după sine creșterea cererii pentru factorul muncă. Adevărat / Fals _____ _____ _____	2

	<hr/> <hr/> <hr/>	
4.	<p>Impozitele indirecte sunt mai echitabile decât cele directe, deoarece sunt aplicate uniform tuturor cetățenilor.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	2
5.	<p>Chiar și în condiții de ocupare deplină a forței de muncă, un anumit nivel de șomaj continuă să existe.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	2
6.	<p>Importurile care depășesc exporturile sunt benefice dezvoltării economice, întrucât oferă consumatorilor acces la o varietate mai mare de produse.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	2
7.	<p>Dacă unul dintre asociații unei SRL achiziționează cota de participare a altui asociat, capitalul social al firmei rămâne neschimbat.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	2
II. Total puncte acumulate:		

III. Teste grilă

Indicați răspunsurile corecte, argumentând răspunsul. (3 p)

(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 2 p.)

1.	Care dintre următoarele situații pot determina o creștere a elasticității cererii pentru un bun, în funcție de preț? a) existența unui număr mare de substituenți pentru bunul respectiv; b) lipsa informațiilor despre prețuri; c) perceperea bunului ca necesitate absolută; d) perioadă mai lungă de timp pentru ajustarea comportamentului de consum; e) scăderea veniturii consumatorului. <i>Argumentați răspunsul:</i> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
2.	Care dintre următorii factori pot duce la creșterea productivității muncii într-o întreprindere? a) dotarea cu echipamente performante și tehnologii moderne; b) utilizarea unui număr mai mare de muncitori fără a schimba condițiile de lucru; c) formarea profesională continuă a angajaților; d) creșterea orelor de muncă peste limita legală; e) stabilirea unui preț fix pentru produsele confecționate. <i>Argumentați răspunsul:</i> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
3.	Care dintre următoarele condiții caracterizează piața cu concurență perfectă? a) existența unui număr mic de vânzători cu putere de influență asupra prețului; b) accesul liber al firmelor pe piață, fără bariere; c) produse diferențiate în funcție de calitate și marcă; d) informație completă și transparentă pentru toți cumpărătorii și vânzătorii; e) fiecare firmă își poate stabili propriul preț pentru a-și maximiza profitul. <i>Argumentați răspunsul:</i> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3

4.	<p>Care dintre următoarele efecte reflectă o externalitate?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) scăderea prețului unui produs după o reducere de TVA; b) un apicultor care crește producția de miere pentru profit personal; c) poluarea cauzată de o fabrică care afectează sănătatea locuitorilor din zonă; d) creșterea cererii în urma unei campanii publicitare; e) un agent economic care investește în promovare pentru a câștiga cotă de piață. <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
5.	<p>Într-o economie, rata șomajului este de 6%, rata șomajului fricțional este de 2%, iar cea structurală este de 3%. Care este rata șomajului natural?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 1%; b) 5%; c) 6%; d) 3%. <p><i>Arătați calculul:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
6.	<p>Care dintre următoarele sunt considerați factori indirecti ai creșterii economice?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) resursele naturale; b) cererea agregată internă; c) capitalul tehnologic; d) politicile fiscale; e) forța de muncă. <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
7.	<p>Care dintre următoarele reprezintă surse posibile de finanțare a deficitului bugetar?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) acordarea de subvenții pentru exportatori; b) emiterea de obligațiuni guvernamentale; c) colectarea taxelor vamale; d) împrumuturi externe; e) acordarea de ajutoare sociale. <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p>	3

	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
8.	<p>Care dintre următoarele exemple reflectă protecția proprietății intelectuale?</p> <p>a) înregistrarea unei mărci comerciale la un oficiu specializat; b) cumpărarea unui teren pentru construcția unei uzine; c) publicarea liberă a unei lucrări științifice pe internet; d) obținerea unui brevet pentru o invenție tehnologică; e) emiterea unei licențe de funcționare pentru o întreprindere.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
9.	<p>Care dintre următoarele diferențiază Banca Centrală de băncile comerciale?</p> <p>a) acordă credite direct populației; b) emite monedă; c) gestionează conturile clienților individuali; d) oferă carduri bancare și servicii curente pentru firme.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
10.	<p>O economie înregistrează următoarele cheltuieli anuale (în miliarde lei): consumul gospodăriilor – 50, cheltuielile guvernamentale – 20, investițiile brute – 15, exporturile – 10, importurile – 8. Deprecierea capitalului fix este de 5 miliarde lei. Care este valoarea Produsului Intern Brut?</p> <p>a) 108 miliarde lei; b) 95 miliarde lei; c) 83 miliarde lei; d) 87 miliarde lei; e) 92 miliarde lei.</p> <p><i>Arătați calculul:</i></p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	3
III. Total puncte acumulate:		

IV. Probleme (rezolvați și argumentați răspunsul) (15 p.)

15

1. Compania „EcoFruct” SRL, activând în domeniul procesării fructelor, produce sucuri naturale din mere și prune, ambalate în sticle de 1 litru. Produsele sunt distribuite în întreaga țară și recunoscute pentru calitatea lor superioară. În anul 2023, activitatea s-a desfășurat într-un singur centru de producție din Ungheni. În 2024, compania a decis să deschidă o filială nouă în Chișinău, ceea ce a permis creșterea volumului de vânzări, însă a implicat majorarea costurilor operaționale. Pentru a-și consolida prezența pe piață, prețul de vânzare a fost redus ușor. Datele cu referire la vânzări și cheltuieli sunt prezentate mai jos:

Indicator economic	2023	2024
Volum vânzări (mii litri)	800	1 100
Preț de vânzare per litru (lei)	24,00	22,50
Chirie și utilități spațiu (mii lei)	600	850
Salarii personal administrativ (mii lei)	1 200	1 400
Materii prime – fructe (mii lei)	5 200	8 250
Ambalaj și etichete (mii lei)	2 400	3 630
Energie electrică producție (mii lei)	400	550
Salarii muncitori producție (mii lei)	2 800	4 070

Folosiți datele din tabel pentru a calcula indicatorii de mai jos pentru fiecare an: costul total fix și costul total variabil, cost total, costul unitar, venitul total, profitul total, profitul unitar, rata profitului în raport cu costurile. Puneți rezultatele obținute în tabel:

Anul	Volum (mii litri)	Preț (lei)	Cost total fix (mii lei)	Cost total variabil (mii lei)	Cost total (mii lei)	Cost unitar (lei)	Venit total (mii lei)	Profit total (mii lei)	Profit unitar (lei)	Rata profitului (%)
2023										
2024										

Explicați dinamica indicatorilor profit total și rata profitului în anul 2024, comparativ cu 2023. Ce concluzii pot fi făcute cu referire la eficiența întreprinderii în anul 2024?

15

2. Ministerul Economiei publică datele macroeconomice anuale pentru analiza performanței economiei.

Date disponibile pentru anul 2024:

- **Consumul gospodăriilor (C):** 210 miliarde lei
- **Investiții brute (I):** 50 miliarde lei
- **Cheltuielile guvernamentale (G):** 42 miliarde lei
- **Exporturi de bunuri și servicii (X):** 65 miliarde lei
- **Importuri de bunuri și servicii (M):** 70 miliarde lei
- **PIB nominal în 2023:** 275 miliarde lei
- **Deflatorul PIB în 2024 (față de 2023):** 109%

Calculați: PIB nominal 2024, PIB real 2024, Rata de creștere a PIB real 2024, față de 2023.

Puneți rezultatele în tabelul de mai jos:

Indicator	Formula de calcul	Valoare (mld. lei)
PIB nominal 2024 (în prețurile anului curent)		
PIB real 2024 (în prețurile anului 2023)		
Rata creșterii PIB real (%)		

Ce concluzii pot fi trase cu referire la dinamica economiei naționale în anul 2024 față de 2023 (comparați dinamica PIB atât în cazul comparării PIB în prețuri curente, cât și evoluția PIB real – PIB calculat în prețuri constante). Explicați de ce este nevoie de a recalcula PIB-ul din 2024 în prețurile 2023.

IV. Total puncte acumulate:

V. Comentarii și raționamente economice (4 p.)

(comentați, expuneți-vă opinia argumentată față de problema/ situația/ afirmația enunțată)

1. În 2024, Guvernul a majorat semnificativ cheltuielile publice pentru infrastructură și salariile bugetarilor. După câteva luni, Biroul de statistică anunță o creștere a inflației de 6,5%.

Analizați legătura dintre cheltuielile publice și inflație. Cum poate afecta cererea agregată nivelul general al prețurilor? Ce riscuri și beneficii implică politica de stimulare prin cheltuieli guvernamentale?

4

2.	<p>În 2025, administrația Trump a introdus o taxă de 10% pe toate importurile, indiferent de origine. În plus, a impus tarife speciale, după cum urmează: 25% pentru automobile germane; 145% pentru textile din China; 31% pe exporturile din Republica Moldova; 70% pentru brânzeturi din Elveția</p> <p>Măsurile sunt prezentate ca o „protecție a industriei americane”, dar au provocat reacții internaționale și temeri privind un nou război comercial global.</p> <p>Comentați implicațiile acestor tarife pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Țările exportatoare către SUA, inclusiv Republica Moldova; • Consumatorii și economia SUA; • Echilibrul comerțului internațional. <p>Exprimați-vă opinia: <i>Sunt tarifele o soluție eficientă sau o amenințare pentru economia globală?</i></p>	4
3.	<p>Tot mai mulți tineri investesc în criptomonede ca metodă de economisire sau speculație. În același timp, Bancile Centrale avertizează că <i>aceste active digitale nu sunt reglementate</i> și pot afecta stabilitatea financiară dacă înlocuiesc monedele clasice în tranzacții economice.</p> <p>Comentați rolul criptomonedelor în economia modernă. <i>Care ar putea fi beneficiile și riscurile acestora în comparație cu moneda clasică? Cum pot criptomonedele influența oferta de bani, controlul inflației și deciziile de politică monetară ale statului?</i></p>	4

4.	<p>Tot mai multe companii implementează soluții de Inteligență Artificială (IA) în activitățile de marketing, contabilitate, traduceri, customer support etc. Acest lucru duce la creșterea eficienței, dar și la restructurarea unor posturi ocupate anterior de oameni.</p> <p><i>Comentați impactul utilizării inteligenței artificiale asupra pieței muncii. Analizați implicațiile economice posibile în termeni de productivitate, ocupare a forței de muncă, specializare și profesii noi. Ce măsuri ar trebui, în opinia dumneavoastră, să adopte sistemul educațional pentru a pregăti forța de muncă pentru noile condiții economice?</i></p>	4
5.	<p>De-a lungul istoriei, economiștii au avut opinii diferite despre cât de mult ar trebui să intervină statul în economie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adam Smith (<i>secolul XVIII</i>) Considerat părintele economiei moderne, Smith a susținut că statul ar trebui să intervină cât mai puțin. El credea că, dacă fiecare își urmărește interesul propriu într-o piață liberă, o „mână invizibilă” va ghida economia spre echilibru. Statul trebuie doar să asigure ordine, justiție și apărare, fără să se implice direct în activitatea economică. • Friedrich List (<i>secolul XIX</i>) Economist german, List a afirmat că țările aflate în dezvoltare, cum este și Republica Moldova, au nevoie de protecția statului. El considera că statul trebuie să sprijine industriile naționale, să aplice tarife vamale, să acorde subvenții și să investească în infrastructură, până când economia devine competitivă la nivel internațional. • John Maynard Keynes (<i>secolul XX</i>) Keynes a scris în contextul Marii Crize Economice din 1929. El credea că piața nu se autoreglează întotdeauna și că statul are datoria să intervină mai ales în vremuri de criză. Susținea cheltuieli publice mari, investiții de stat și politici fiscale active pentru a stimula cererea și a reduce șomajul. <p><i>Exprimați-vă opinia argumentată asupra întrebării: Care dintre aceste trei viziuni economice este cea mai potrivită pentru Republica Moldova în anul 2025?</i></p>	4

• Susțineți răspunsul cu argumente economice clare.• Explicați ce beneficii ar aduce aplicarea acestei politici pentru: ○ dezvoltarea economică;○ bunăstarea cetățenilor;○ stabilitatea pieței muncii și a prețurilor.	
<i>V. Total puncte acumulate:</i>	

Punctaj total: